

ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВЦЯ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ

Круглий стіл «Сучасні технології представлення
колекцій цифрових освітніх ресурсів»

(до Всеукраїнського фестивалю науки - 2025)

16 ТРАВНЯ 2025 РОКУ

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

- ◎ ШІ кардинально змінює науковий процес
- ◎ Автоматизація рутинних завдань
- ◎ Підвищення точності, швидкості та міждисциплінарності
- ◎ Глобальний доступ до знань

ІНСТРУМЕНТИ ШІ ДЛЯ НАУКОВЦІВ

- ◉ Написання та редагування текстів: ChatGPT, Claude, Writefull, Paperpal
- ◉ Пошук джерел: Elicit, Scite, Semantic Scholar, Consensus
- ◉ Візуалізація та аналіз: Tableau, Python, R, Power BI
- ◉ Організація роботи: Zotero, Mendeley, Notion, Obsidian

ГАЛУЗЕВІ МОЖЛИВОСТІ

- ◎ **Природничі науки:** моделювання, прогнозування
- ◎ **Соціальні науки:** big data, патерни поведінки
- ◎ **Гуманітаристика:** аналіз стилю, наративів, дискурсів у великих корпусах текстів; відновлення втрачених мов чи реконструкція історичних контекстів на основі big data
- ◎ **Медицина:** діагностика, ліки, генетика

ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМКИ

- ◎ ШІ як співавтор (AI-as-Co-Author)
- ◎ Наука на основі даних у реальному часі
- ◎ Мультимодальна наука
- ◎ Метавсесвіти та віртуальні лабораторії
- ◎ Автоматизоване формування гіпотез
- ◎ **AI-first наукові журнали**

ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМКИ

◎ AI-first наукові журнали

Що означає “AI-first”?

Це підхід, за якого:

- ШІ інтегровано у всі етапи видавничого процесу — від перевірки якості рукопису до рецензування і підбору рецензентів
- ШІ допомагає формувати зміст журналу, автоматично виділяючи актуальні тренди, теми, і навіть прогнозуючи наукові прориви

ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМКИ

Особливості AI-first журналів:

Компонент	Роль ШІ
 Подання статей	Автоматичний попередній аналіз: перевірка на плагіат, мовну якість, наукову новизну
 Рецензування	Пошук відповідних рецензентів, генерація початкових звітів, оцінка аргументації
 Аналітика	Підрахунок цитувань, популярності тем, надання авторам зворотного зв'язку
 Добір тем	ШІ аналізує тренди в науці та пропонує редакції теми майбутніх випусків

ЕТИЧНІ ВИКЛИКИ

- ◎ Ризик автоматизованого плагіату або генерації фейкових статей
- ◎ Дотримання академічної доброчесності при використанні ШІ
- ◎ Потреба у нових стандартах наукової відповідальності й цитування ШІ

ВИСНОВКИ

- ◎ ШІ не замінює науковця, але значно розширює його можливості
- ◎ Роль: від рутинної до інтерпретативної
- ◎ Майбутнє науки — тандем "людина + ШІ"

На нашу думку, у майбутньому науковець, який уміє ефективно працювати з ШІ, буде значно продуктивнішим, ніж той, хто ігнорує ці інструменти

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ШІ У МАЙБУТНЬОМУ

- ◎ Повна автоматизація наукового циклу
- ◎ Віртуальні наукові асистенти
- ◎ Інтеграція даних у реальному часі
- ◎ Мультимодальні дослідження

ДЯКУЮ ЗА ВАШУ УВАГУ!

**Христина Середа, науковий співробітник
відділу цифрових технологій
і комп'ютерного забезпечення
ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського**